

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vilékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 21.

Városok kölcsöne.

(K. Ö.) Városaink arról panaszkodnak, hogy nyakig usznak az adósságban. El kell hinni nekik, mert már annyiszor álltak elő ezzel a panaszsal, hogy szinte közmondásossá lett a városok rossz anyagi helyzete.

De hát miért csináltak városaink anynyi adósságot? Uram fia! Hát ugyanabba a hibába estek, amibe a magán ember is. Rosszul gazdálkodik és tehetségén túl költekezik. Amint az egyesek igényei megnövekedtek, úgy megnövekedtek a városok igényei is. Mondjuk úgy, hogy a modern fejlődés bele vitte városainkat az adósság hinárjába.

De ha már van adósság, azt meg is kell fizetni, vagy legalább is oly konszolidált adóssággá változtatni, mely a fejlődést meg nem akasztja. Azért csak helyeselni lehet, hogy a városok arra törekszenek, hogy pénzügyi bajaikon valahogyan segítsenek. Nem helyeselnék azonban azt a módot, amelylyel most magukon segíteni akarnak.

Pozsony, Fiume és Zágráb kaptak kötvény kibocsájtási jogot. Hogy miért

kapták meg ezt a jogot, azt a kormánynak kell tudnia és ha tudja, akkor bizonyos vagyok benne, hogy Pozsony, Fiume és Zágrábnak sikerülni fog a kötvénykibocsájtás. Erről gondoskodni erkölcsi kötelessége a magyar pénzügyminiszternek. De hogy az említett városokat nyomon kövessék Nagyvárad, Szeged és Győr és kötvénykibocsájtási jogot kérjenek a törvényhozástól, semmiképpen nem helyeselnék.

Nagyon sajnálom, de ebben a kérdésben nem járhatok a városi polgármesterek és főjegyzők kedvében és nem biztathatom a városi kötvénykibocsájtást eredménynyel.

Megmondom, hogy miért. Mindenesetre meg kell várni az említett városok kötvénykibocsájtásának tényleges eredményét. Ez jogos kívánság. Ismeretes Bécs kölcsönének eredménytelensége. 150 millióból jegyezték mindössze 70 milliót. Már pedig vidéki városaink csak nem hasonlíthatják magukat Bécshez. Bár lehetnének.

Városaink azzal, hogy kötvénykibocsájtási jogot kérnek és nyernek, a községi hitelügy decentralizálására törekszenek. Tehát éppen fordítottját teszik annak, amit a gazdaságban előrehaladott államok városai tesznek. Ezek a községi

hitelügy központosítására törekszenek. Mert rájöttek arra, hogy a kötvény elhelyezés nehézségei, a nagy kezelési költségek, az árfolyamvesztés, mit a városok megakadályozni nem képesek, mert nem áll módjukban az árfolyam szabályozására befolyjni és a piac gyenge felzívó képessége miatt előnyösebb a községi hitelügy egységes és központosított rendszere.

Ami tehát nálunk már megvan, az egységes községi hitelügy, azt a többi államok sorában Németország csak most akarja megcsinálni Münchenben összejöttek a városok képviselői és kimondták, hogy mint be nem vált rendszerrel szakítanak az önálló városi kötvénykibocsájtási rendszerrel és áttérnek az egységes és összpontosított rendszerre. A mi városaink pedig a kipróbált rendszerrel szakítva bizonytalan talajon kísérleteznek.

Nem akarok a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Pesti Magyar Jelzálog Hitelbanknak reklámot csapni, de annyi bizonyos, városaink elért haladása első sorban ezeknek a pénzintézeteknek köszönhető, melyek a városok hiteligényeit kielégítették. Ez egy bevált rendszer, a mely beigazolta, hogy a bankkölcsön előnyösebb a kötvénykölcsönél.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Váljunk el.

Irtá: Michel Provins.

Pigerol Gaston és Aline válni akartak, de a bíróság a válókeresetet a hiányos megokolás miatt visszautasította. Pedig már mind a ketten a szabadságukat élvezték. Aline fűrdőn volt nővérel, állandóan körülveve rajongóktól; a férfi barátaival utazgatott és egy fiatal özvegyet szeretett volna a mme Pigerol névvel megajándékozni. Gaston, Aline egyformán dühösek és elkeseredettek, mikor a végzést megkapják, — aztán mégis arra határozzák magukat, hogy a végzésnek engedelmességgel, visszaállítják a családi otthont. — mikor megérkeznek közös lakásukra a férj valamivel hamarabb jött.

Mind ketten azt hiszik, hogy a másik a szobájába sáncolja el magát, elindulnak megnézni a lakást és a szalonban találkoznak.

Gaston, Aline (egyszerre): Pardon, nem tudtam...

Üdvözlök egymást és hirtelen megfordulnak, hogy visszamenjenek szobájukba.

Gaston (az ajtóban; úgy rémlik neki, mintha Aline szólt volna): Mit mond?

Aline: Semmit.

Gaston: Azt hittem. (Kitérve.) Meg aztán... hiszen hülyeség nem beszélünk egymással, ha már a törvényszék arra a boldogságra ítelt bennünket, hogy együtt éljünk!

Aline: Igaz. Miután most minden áldott nap részünk lesz abban az örömben, hogy egymást láthassuk.

Gaston: Jó Isten! milyen gyengeelméjű a mi bíróságunk!

Aline: Igaza van. Ez az ítélet...

Gaston: Ah! elolvasta?... Hát lehet ennél valami oktanabb valamit elképzelni? Elutasítani bennünket azzal a megokolással, hogy az egyik házastárs betegsége nem válási ok?

Aline: Tessék? Pedig ön neuraszthenikus a lehető legnagyobb mértékben...

Gaston: Nagyon, — hiszen ön az. A Mazemblard szakértői véleménye bebizonyította, hogy ön a vesénia határán áll.

Aline (dühösen): És a Bezanget véleménye, pedig az is épen olyan hites szakértő, bebizonyította, hogy ön melankolikus histeroneuropatiában szenved és nagyon közel áll az alienatio mentalishoz.

Gaston: A két számár! Turinban nekem azt mondta az orvosom, hogy olyan vagyok,

mintha valami atléta szobráról mintáztak volna.

Aline: Jobban igazán én sem érezhetném magam, mint most. A fűrdőorvos kereken elutasított, mikor kurára jelentkeztem!... És mikor egy fűrdőorvos elutasítja a páciens!...

Gaston: Igen csacsik voltunk mind a ketten. Az orvosok szamarak voltak, nem tudták megállapítani, mi igaz, mi nem a mi megfigyeléseinkből, tehát ránk fogták, hogy mind a ketten idült betegek vagyunk. Emlékszem rá, hogy mikor Bezanget megfigyelt, maga zavarta meg magát. Ha ebédkor sótt vettem cukor helyett, felírta; otthon felelte a keztyűmet, felírta; por ment a szemembe, megjegyezte, hogy az idegeim kimerültek; ha elmondtam, hogy valaki megölte magát, — rögeszmém a gyilkosság stb.

Aline: Épen így bánt velem Mazemblard. Egyszer felsikoltottam, mert megijedtem egy gyiktól. Melegem volt, kipirultam. próbálgattam a kalapjaimat, hogy melyik áll jobban, — ez mind különböző fajtája az örültségnek. És az orvos megfigyeléseit az ön ügyvédje mind szépen a fejemre olvasta!

Gaston: A törvény emberei nyilván maguk sem tudják, mi hát a törvényes válóok, mi nem. A kalandnak ez az eredménye: egy

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermekben úgy

lfj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

angol kosztümök, mint francia

ruhák rendkívül olcsó

hol az összes cikkekben raktáron levő őrjási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva.

árban elvállaltatnak.

És hogyan is történik a dolog? A városok kötvényeiket vagy egy pénzcsoportnak adják át, vagy nyilvános aláírásra bocsájlik. Remélem, hogy az első eshetőségre nem gondolnak, mert nagy árfolyam veszteséggel kellene számolniok, már pedig a városok éppen azért szeretnék megkapni a kötvénykibocsájtási jogot, hogy az árfolyamon nyerjenek. Ha pedig nyilvános aláírásra bocsájlik kötvényeiket, mivel akarják a közönséget a kötvények megvételére csábítani, ha csak nem árfolyam engedménnyel?! Kétségtelen, hogy a városok kötvényei jó papírok, se venni nem vesszük azokat, ha csak olcsón nem jutunk hozzájuk. Az államnak kellene elől járnia és állampapíroknak nyilvános aláírásra való bocsájtásával a közönséget arra nevelni, hogy papírokat vásároljon. Mi csak megmaradunk a takaréknak mellett. Még részvények sem igen kellene.

A külügyminiszter a királynál. Báró *Aehrenthal* közös külügyminiszter legközelebb kihallgatáson jelenik meg Ő felségénél, hogy a minapi közös miniszteri értekezlet eredményéről jelentést tegyen. Ez alkalommal a delegációk egybehívásának időpontjára vonatkozólag is végleges döntés fog történni.

A debreceni superintendens-választás. A tiszántuli ref. egyházkerület szavazói érdekes tanulsággal szolgáltak önmaguknak és az országnak: A debreceni superintendens-választásnál megtörtént az első szavazás, amelynél legtöbb szavazatot *Dicsőfi József* (231) és *Erős Lajos* (227) kaptak. A szélsők jelöltje a szociáldemokrata, a pozitív hitre nem sokat adó, szekularizáló *Balthazár Dezső* volt, aki csak 184

szavazatot kapott. Ez a legalaposabb tanúság amellet, hogy *Balthazár népszerűség-hajhászata* és szociáldemokrata kacérkodása saját felekezetében sem tudott kellő visszhangra találni; a református hívek leckét adtak papjuknak a türelemből és tapintatból. A két legfőbb szavazót nyert jelölt, *Dicsőfi* és *Erős* közt új szavazás fog dönteni. Mind a kettő pozitív keresztény hitű férfi, felekezetének igazi disze. *Dicsőfi* mellett szól hosszas főjegyzői szolgálata, míg *Erősnek* akadémiai igazgató és pozitív hitre valló irodalmi működése a kiváló érdeme.

Torontál vármegye a magyarságért. Torontál vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 24-én, hétfőn, rendkívüli közgyűlést tart, amelynek napirendjén szerepel többi között *Trencsén vármegye* átirata a képviselői választói reformnak a törvényhatósági bizottságok magyarságának biztosításával leendő létesítése tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratnak pártolása iránt.

Szent István ünnepe.

Hálás kegyelettel ülte meg a főváros közönsége és a fővárosba zarándokolt magyar nép első koronázó királyunknak ünnepét, a kinek *Szent Jobb*-ja immár innen-onnan ezer esztendeje vezekli ezt a nemzetet. S a magyarság nagy ünnepe ezuttal csakugyan magasztos volt, *Szent István király* emlékezetéhez méltóan folyt le. Rengeteg, ezernyi magyar jött el arra az ország minden tájkáról, elhozván magával szívében a legdrágább ereklyénk iránt érzett szeretetét, hogy életében legalább egyszer és csudálattal és ihlettel nézhessen föl arra a kézre, amelyik utmutatója volt mindig jó és balszerencsénkben.

Az ünnepre, hosszú idő után, végre teljes pompájában ragyogott föl a nap és sugaraival

bearanyozta az ünnep színhelyét, a budai várat. Szerzte a főváros templomaiban hajnalban négy óraker megkondultak a harangok és zugva hirdették az ünnep reggelét. A harangok zugására pedig mintegy varázs szóra megelevenedett az egész város, amely az imént még álomban pihent.

Percek alatt benépesítik az utcákat s az emberek sűrű tömegekben igyekeztek minden irányból föl a várba, hogy jó helyhez juthassanak a körmenet utvonalan. És a máskor szokatlanul rendes vár most már kora reggel eleven, nyüzsgő méhkasoz hasonlított. A várhegyet pedig minden oldaláról még sokáig az emberek hatalmas raja lepte el, amely csak nagyon lassan tudott fölfelé jutni. Természetesen ebben az óriási emberáradatban ugyancsak kemény dolga akadt a rendőrségnek, hogy a rendet fentarhassa; de dicséretére legyen mondván, habár nehéz munkájával, mégis sikerült neki.

Dr Boda Dezső főkapitány jó korán személyesen bejárta az ünnep színterét, ahol *Máltás Hugó* rendőrtanácsos és *Pavlik Ferenc* rendőrfelügyelő parancsnoksága, *Beniczky* és *Schmidt* felügyelők vezetése alatt százhusz gyalogos és harminc lovasrendőr ügyelt arra, hogy a közönségnek baja netörténjen. A *Szent István-templomtól* a koronázó *Mátyás-templomig* vezető úton pedig honvéd és közös katonák állottak sorfalat.

A katonák fala mögött a közönség tíz-husz és néhol még több sorban is állott s a legnagyobb türelemmel várakozott. De nemcsak az utak teltek meg emberekkel, hanem megteltek mindenfelé s házak ablakai is, amelyekből szép asszonyok meg leányok nézték az alattuk lévő tömeget.

Alig hét óra elmult, egymásután érkeztek meg a *Szent István-templomba* a fővárosi plébániák papsága, az ország vezető férfiai, a tábornoki kar tagjai, hatóságok képviselői. A miniszterek közül megjelentek: *Gróf Apponyi* és *Josipovich Géza*; ott voltak továbbá: *Návay Lajos* képviselőház alelnöke, *Márffy Albin* államtitkár, báró *Forster Gyula* főrendiházi tag, a Képzőművészeti Társulat alelnöke, *dr Boda Dezső* rendőrkapitány, *gróf Szápáry Géza* és *Jekelfalussy Zoltán* cs. és királyi kamarások, *Fülepp Kálmán*, Budapest főpolgármestere, *Vaszilievics János* helyettes polgármester, *Giesswein Sándor* kanonok, a *Szent István-Társulat* alelnöke, *Melles Emil* fővárosi görög-katolikus plébános, *Zseni József*, az Országos Nemzeti Szövetség elnöke, *dr Zsembery István* és *dr Hindy Zoltán*, a Katolikus Kör képviselői, *Gopcsa László* miniszteri osztály tanácsos, *dr Elischer Vilmos*, a bolgár fejedelem képviselője, stb. stb. Teljes számmal jelent meg a tábornoki kar, élén *gróf Üxküll-Ghyillenbund* hadtestparancsnokkal és a tudományegyetem tankara *Török Aurél* udvari tanácsos rektor vezetése alatt.

Egynegyed nyolc óraker a templomból megindult a menet, amelyet az udvari plébánia körmeneti keresztje nyitott meg. Ezt az egyesületek követték, majd a plébánia papsága után a katonaság következett, *Géczy István* százados parancsnoksága alatt a katonazenekar mögött az első honvédgyalogezred egy századának legényei lépkedtek délcegen. Következett a székesfőváros díszruhás tiszviselői, bizottsági tagjai, az assisztáló papság, majd a zászlóvivők, a királyi vártemplom gyönyörű színes zászlóival. A *Szent Jobbot* remekművé ereklyetartóban

csomó költség és hogy kötelességünk mindig együtt lenni.

Aline: És önt ez bántja?

Gaston: Beszéltek nekem bizonyos flirt-ről . . .

Aline: Na hiszen. Mind a ketten úgy élünk, mint akik már szabadnak érzik magukat! . . . (Egy kis idő múlva.) Sokra haladt avval a hölgygyel, az utitársnőjével?

Gaston: Oh! dehogy. De ön is elmondhatja ezt?

Aline: Szavamra, én is ép úgy vagyok Három férfi között ingadoztam. Ez elég garancia.

Gaston: Ahogy *Mazemblard* mondta: ez aboulia. (Mind a ketten nevetnek.)

Aline: És mit szándékozik tenni . . . Dulcinea-jával?

Gaston: Semmit . . . különben most, hogy újra összeházasodunk.

Aline: Ezt vártam. Ennek örülök.

Gaston: És ön? Hát az ön udvarló?

Aline: Istenem, csak úgy teszek, mint ön! . . .

Gaston: Ön most engem a legelső pillantásra kellemesen lepelt meg. Sohasem láttam még ilyen jó színben: egy kissé megtelt, az arcszíne üde, a szeme ragyogó, — ön most nagyon csinos.

Aline (megelégedetten): Igazán nincs rá kedvem, hogy visszautasítsam a bőkját. De én úgy találom, hogy ön . . .

Gaston: Milyen?

Aline: Nem is tudom: határozottabb, gonoszabb nyelvű . . . Meglátszik, hogy Itáliából jött.

Gaston: Milyen kedves, hogy ilyen kedvező véleményünk van egymásról . . . Igazán furcsán esik nekem, hogy most ebben a lakásban találkozunk. Nem tudom miért, mintha valaki más volna . . . Négy hónapi távollét . . . Vajjon meg tudom érteni magam?

Aline: Igen, igen, nagyon jól. Nekem is különösen esik, hogy itt vagyok önnel . . .

Gaston: Gyönyörűen áll önnök ez a ruha.

Aline: (elevenen): Igazán?

Gaston: Gyönyörű! Pompasan illik a hájához! . . . Az is megváltozott. Nos, nem?

Aline: Egy kicsit.

Gaston: Szőkőbb lett valamivel és ez oly vidámmá teszi az areát. (Aline igen jókedvűen nevet.) Máskor sohasem tudott ilyen jóízűen nevetni. Nem tudom megállani, hogy önnök ne udvaroljak. (Mintha ki akarná felé tárnai a karjait.) Kis Alineom!

Aline: Már nem vagyok Aline . . . Most a másik keresztnevem használom: *Gilberte*-et.

Gaston: Igazán? Most engem is *Henrynek* hívnak. Bravo! *Gilberte*, *Henry*, két új ember.

Aline: A régiek el vannak temetve . . .

Gaston: Meghaltak . . . A doktorok egész jól mondták. (Alinehez közeledik.) Elmegyünk nászutazásra?

Aline (halkan): Mikor akarod . . .

Joseph: Doktor *Mazemblard*!
Mazemblard (meglátja, hogy csókolóznak): Ah! . . . (Előveszi a zsebkönyvét.) *Neuresthenia* histero — simpatique forma genitalis, ellenállhatatlan kényszerrel és megfigyelhető, milyen erővel jelentkezik az örökölt örökség! . . .

négy karinges pap vitte a vállán s közvetlen mellette haladtak az egyetemi tanács tagjai, a diszörséget pedig a magyar királyi koronaőrök képezték Halász Gyula százados vezetése alatt. A Szent Jobbot annak öre: *Kántor* Károly apát követte papi segédletével s utána jött a hercegprímás képviselője: dr. *Kohl* Medárd főszentelt püspök, aki a körmetet vezette. A püspök mögött haladtak a méltóságok s a menetet az 52-ik gyalogezred diszszázad rekesztette be.

Az utvonalon a zenekar régi magyar énekeket játszott s amerre a menet elvonult, a nép mindenfelé mély áhittal fogadta.

A korouázó templomba nyolc óra tájban érkezett meg, amelynek főbejárója előtt a plébános, dr. *Nemes* Antal prelátus fogadta. Hogy a papság és az előkelőségek elhelyezkedtek, *Mitsch* Antal győri udvari pap a szószékre lépett és hatalmas szárnyalású szónoklatot mondott, amelyet feszült figyelemmel hallgattak.

A szónoklatot az ünnepi nagymise követte, amelyet *Kohl* Medárd püspök pontifikált, Andor György prelátus, dr. Csárszky primási titkár és Breuer levéltáros meg nagyszámu papság segédletével. Mise alatt Manent Károly C-dur miséjét adták elő, melynek magánszámait Weichard Auróra, Lichtenstein Dóra, Juhász Ferenc és ifj. Odry Lehel énekelték. Az ének- és zenekart Wanczinek Mór karnagy vezényelte.

Hogy benn a templomban megkezdődött az istentisztelet, *Nemes* Antal prelátus-plébános a templom mögötti szabad térségen sátorban állított oltárnál szintén misét mondott a kiszorult híveknek. Mise után *Bán* Sándor, a vízvárosi templom plébánosa szép beszédben méltatta az ünnep jelentőségét.

A Hymnus hangjai mellett megindult ismét a körmenet a Vártemplomba, ahol Te Deummal fejeződött be a szép ünnepség. — A Szent Jobbot egész napon át sok-sok ezer ember nézte meg s a várban késő estélyig hullámozott még a sokaság.

*

Bécsben százados szokás szerint a kapucinusok templomában nagy fénynyel tartották Szent István ünnepét az ottani magyarok. Résztvett azon *Zichy Eszterházy* herceg gárda-kapitány vezetésével, a magyar minisztérium, a közös minisztériumok, a kabinetiroda magyar tagjai. Az ünnepélyes misét dr. *Belopotocsky* Kálmán tábori püspök, nagyvárad kanonok, a szentbeszédet dr. *Madarász* Flóris egri cisztercita tanár tartotta.

*

Dicső emlékű szent királyunk névnapját csütörtökön a szokásos kegyelettel ülte meg Nagyvárad város közönsége. A róm. kath. templomokban ünnepélyes szentmisék és szentbeszédok voltak. A székesegyházban a katonai és polgári előkelőségek, a hivatalok tisztviselői nagy számmal voltak jelen. Az ünnepélyes szentmisét *Fetsér* Antal felsz. püspök, a szentbeszédet pedig dr. *Lestyán* Endre papnöveldei lelkiigazgató tartották.

Krónika.

Rendes körülmények között a vonatok idegeneket hoznak Nagyváradra és helybelieket visznek el. Most a nyaralási saison végén megfordítva áll a dolog. A vonatok zsúfolva érkeznek meg, de csupa ismerős alakokat hoznak. Barnára égett arcú polgárokat és polgárokat, leányokat és fiukat köszönthetünk a Rákóczi

uton, kik a roskadásig megrakott bérkocsin igyekeznek elhagyott lakásuk felé.

Szent István napja után vége a nyárnak. Kora este malac lopó köpenyegbe bujnak az emberek és a korzón sétáló hölgyek kék színben játszó orrocskáján is meglátszik, hogy közelg az ősz . . .

És ilyenkor nyár végén — a szerkesztőségek a megmondható — gomba módra szaporodnak a költők.

Mert hát kilátott már szalmaöveget — férjet vagy asszonyt, kinek imádója — vagy imádjottja ne akadna az üdülő helyen? Vagy hát van az a gimnázista, vagy az a rövid szoknyás bakfiis a ki a vakációban nem lett szerelmes?!
Nos és most a fürdő szezon végén az egyik jobbra, a másik balra megy és mind-egyik: *költő* lesz.

Már a vonaton kezdik írni a verseket, novellákat, tárcákat, melyek persze mind »Ő« hozzá szólnak. Otthon is tele irnak annyi papírost, hogy — az elfogyasztott mennyiséget tekintve — becsületére válnék akármelyik ügyvédi irodának.

A telefirkált papirlapok azután valamelyik ujság szerkesztőségének címezve postára adatnak, ahol már várva-várja őket a — hagyományos papirkosár.
Igy volt ez kérem (egy keveset magamról is tudom) és valószínűleg így is lesz.
Az idősebbek, ha ábrándoznak is, már kevésbé lesznek költők.

Egy-két napi rossz étvágy, néhány álmatlanul eltöltött éjszaka, esetleg egy parázs lumpolás — azután napirendre térnek a nyári szerelem fölött.

Azonban az igazság kedvéért le kell szegnem mint tény, azt is, ha igen sok ur és hölgy jön haza a fürdőről — karikagyűrűsen.

Ezek a legboldogabbak.

Itthon hozzáfognak a kelengyekészítéshez, nagyban folyik a bevásárlás és a másnap listájának összeállítása.

Igy van ez kérem, így, vagy hogyan is mondja Göre Gábor bíró ur?
— Ijjen jaz velág fojása!

B.

A török állapotok.

A nagyvezír szerint a helyzet javul.

A „mellékkormány“ működése.

Konstantinápoly, aug. 21.

Kiamil pasa nagyvezér több diplomatával folytatott beszélgetései alkalmával ismételtén kijelentette, hogy a helyzet napról-napra nyugodtabb és hogy további kedvező fejlődést remél.

Ausztria-Magyarország külügyi kormányának az olasz kormány Macedóniára vonatkozó jegyzékére adott válasza kormány és ifju-török körökben kitűnő hatást tett.

Konstantinápoly, aug. 21.

Rami, e letartóztatott volt tengerészetiügyi miniszter 136 000 fontnyi vagyonának negyed-részt a nemzetnek felajánlotta.

Az ujtörök bizottság befolyása, mint mellékkormány, tovább tart. A bizottság Munir volt berlini nagykövet sztambuli nagy konakjában helyezkedett el és a legszorgalmasabban dolgozik szervezete kiegészítésén. A Gazetta

cimű ujság, mely a Jeni Gazetta nevet vette fel, beszélgetést közöl a külügyminiszterrel, aki kijelenti, hogy az orosz feketetengeri flotta nem oly nagy, hogy Törökországot fenyegeesse. A flotta a rendes gyakorlatokat végzi és nemrégén kétszer látogatta meg a török kikötőt. Az orosz nagykövet kijelentette, hogy a hajóraj román és bulgáriai kikötőket is meg fog látogatni; fenyegetésről tehát szó sincs. A közvélemény egészen nyugodt lehet. A lapok szerint a császári katonai kabinetet és a legfelsőbb inspekciós bizottságot megszüntetik. Az itteni szabadkőművespáholy tegnap ugynevezett alkotmány-bankettet adott, amelyen az ifju törökök és a török sajtó képviselői is részt vettek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap Hilmi pasa sürgetésére egy második jegyzékben a monasztiri görög metropolita azonnali visszahívását követelte a patriarkátustól.

Itteni lapok Bulgáriából érkezett utazók adatai alapján bolgár katonai készülődésekről adnak hírt.

Az Ikdam Hamid Eddin, inami és jemeni pretezens több egyiptomi lapban megjelent, az összes mohamedánokhoz intézett levelét közli, amelyben Hamid Eddin kijelenti, hogy tisztelettel meghajol a szultán-kalifa előtt, nem heretikus, elitéli azonban a törökök eddigi eljárását és a statuskvó helyreállítását tartja szükségesnek.

A lapok szerint Ekrem bej vasuti miniszter lemondott.

A török lapok megerősítik, hogy a külügyminiszter a berlini és bécsi nagykövetek, valamint a belgrádi követ visszahívását javasolta.

UJDONSÁGOK.

A király Magyarországon.

A bécsi »Korr. Wilhelm« jelenti: Ő Felső szeptember 3-áig marad nyári tartózkodásra Ischlben és ezután néhány napra Bécsbe megy. Az ezideig tartózkodás Ischlben Őfelségére igen jó hatással volt. Őfelsége egészségi állapota tartósan kitűnő. Hangulata a legjobb. Őfelsége ez évben is számos vadász-kirándulást tett. Őfelsége szeptember hó első harmadában előreláthatólag szeptember 6-án több mint négy heti tartózkodásra Budapestre illetleg Gödöllőre érkezik. Őfelsége szeptember 10-én boldogult Erzsébet királyné halálának tizedik évfordulóján a budai templomban tartandó ünnepies requiemen jelen lesz.

Őfelsége szeptember 15-én Veszprémbe utazik a nyugatmagyarországi hadgyakorlatokra, amelyek szeptember 16., 17. és 18-án fognak megtartatni. Őfelsége Veszprémbe, a püspöki palotában fog lakni és a hadgyakorlatok után visszatér Budapestre, hogy szeptember utolsó napjaiban az osztrák és magyar delegáció tagjait az udvari ebédeknél vendégeiül lássa.

A budapesti tartózkodás előreláthatólag október első napjaiig fog kiterjeszkedni, mire Őfelsége Bécsbe visszatér. Október közepén a spanyol királyi pár bécsi látogatása van kilátásba helyezve. Hír szerint az uralkodó család fiatal tagjai Őfelsége hatvan éves jubileuma alkalmából külön hódolatot terveznek, mint a Habsburg ház legelső fejének. Ezen egyedül álló hódolat közvetlenül a hatvanéves jubileum napja előtt fog a schöbrunni kastély színházában lefolyni.

* **Személyi hírek.** Dr. Várady Árpád c. püspök, miniszteri tanácsos és Kollányi Ferenc praelátus, jáki apát a muzeumi Széchenyi könyvtár őre, kik három hetet Biharfüreden töltöttek, tegnap Nagyváradon keresztül Budapestre utaztak. — Waldmann Béla dr. szemorvos egy heti időzésre elutazott Nagyváradról.

* **Az aranymisés kanonok alapítványa.** Ismételten megemlékeztünk róla, hogy káptalanunknak egyik legrégebb tagja Széchenyi Jenő apátkanonok a napokban tartotta aranymisését. Most értesülünk róla, hogy e szép alkalomból az aranymisés kanonok nagyobb alapítványt tett. Megemlékezett ugyanis elagott paptársairól, kik öregségük napjaiban nyugdíjra vannak utalva s 10,000 koronát adományozott az egyházmegyei papi nyugdíjalapra. E szép alapítvánnyal az aranymisés kanonok hálára kötelezte az egyházmegye papságát.

* **Iskolaszéki ülés.** Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági termében f. hó 22-én — szombat — d. u. 5 órakor tartandó rendkívüli gyűlésre tisztelettel meghívom. A gyűlés egyedüli tárgya a közs. el. iskolai tanítók 1908-9 tanévi b. osztása. Nagyvárad, 1908. aug. 19. Dr. Dóri, s. k. iskolaszéki alelnök.

* **A nyári szinkör tűzbiztonsága.** A nyári szinkör felügyelete és tűzbiztonsága tekintetében a rendőrkapitányi hivatal tegnap tett jelentést a városi tanácsnak. A megtartott értekezlet megállapodásához képest előterjeszti Eleméry Ferenc tb. főkapitány, hogy intézkedik a rendőrlégénység kirendeléséről, mentőszekrény elhelyezéséről, továbbá a környék állandó felügyeletéről; a Szigligeti-színházra fennálló rendszabályok a szinkörre is érvényben maradnak, illetve a szinkörre is kiterjesztettek. Kéri kijelölni a rendőrszobát, ahol a mentőszekrény is elhelyezve lesz; Balla színházi felügyelő a szinkörben is éppen úgy köteles felügyeletet teljesíteni, mint a Szigligeti-színházban, míg veszély esetén a közönség magatartására vonatkozólag felirásos figyelmeztető táblákat függesztenek ki. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Nagyvárad város szinkörbizottsága ma, szombaton délután 4 órakor tartandó ülésén állapítja meg a szinkör megnyitásának napját.

* **A jogakadémia köszönete.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy évenként 200 koronát ad a nagyvárad-i jogakadémiánál létesítendő Mensa Academica javára. Dr. Bozók Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató most átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben a tanári testület határozata alapján, köszönetet mond a Mensa Academica részére megszavazott összegért s továbbra is kéri a létesítendő jótékony intézmény iránt a város jóindulatát.

* **A csillagkereszt-rend adományozása.** Mária Jozefa főhercegné magas elhatározásával gróf Széchenyi Pálné született Mezőszegedi Szegedi Erzsébetnek a csillagkeresztrendet adományozta.

* **Egy elhagyott utca.** A kolozsvári-utcai vasuti átjáró közelében levő sorompó-utcai lakosok kérelmet intéztek a városhoz, hogy a zugutcán összegyűlő víz levezetésére néhány méter hosszú csatornát készíttessen a kolozsvári-utcán már meglévő csatornáig, továbbá vízvezetési közutat csináltasson az utca elején a város. A kis utcán ugyanis minden nagyobb esőzésnél összegyűl a víz s így

majdnem állandóan bűzös pocsolva rongja a környék levegőjét.

* **A németországi kath. nagygyűlés.** Düsseldorfban, mint egy onnan érkezett távirati tudósítás jelenti, a németországi katolikusok nagygyűlést tartottak. A nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondja, hogy a nagygyűlésnek hangsúlyoznia kell azt a tételt, hogy a pápát teljes és valódi függetlenség és szabadság illeti meg, mert az előfeltétele a katolikus egyház függetlenségének és szabadságának. A pápa függetlenségének és szabadságának. A pápa függetlenségének biztosítása a pápai közigazgatás pénzügyi önállósága is, amelyet rendszeres és bőséges támogatással, a Péter-fülék gyűjtésével kell biztosítani. A nagygyűlés felszólítja a németországi katolikusokat, hogy ezt az évet, amelyben a pápa 50 éves lelkeszi jubileumát ünnepli, arra használják fel, hogy bőséges adományaikkal a pápa iránti benső szeretetüknek adjanak kifejezést.

* **Villamostelep a Jád-pataknál.** Gróf Korniss Károly — mint irtuk — nagyobb-szabású villamostelepét szándékozik Budurásza környékén létesíteni, mely a Jád-patak vizierjének felhasználásával egy a környéket, mint Nagyváradot ellátná a szükséges villamos árammal s tartalékolva átvinné Nagyvárad városától a villamos telepet. Biharvármegye alispánja helyszíni szemlét rendelt el, melyet ma, augusztus 22-én tartanak meg a Jád-pataknál. A helyszíni szemlén Nagyvárad város képviselőjében Bordé Ferenc főjegyző, polgármester-helyettes, Komlóssy József gazd. tanácsos és Belányi Imre, a városi villamostelep igazgatója vesznek részt.

* **Ismét a Gotterhalte miatt.** A budapesti Szent István-napi ünnepélyen a Gotterhalte miatt ismét incidens történt. Ugyanis a Mátyás-templom előtt az ünnepélyen a katonaság disztüzelést adott, mire a zenekar a Gotterhaltét játszotta. A közönség között ott volt az egyetemi hallgatók egy kis része is s a zene hallatára a Hymnust, később a Kossuth-nótát énekelte, hogy a zenekart elnémsa. Az egyetemi hallgatók azonban kevesen voltak s a zenekar végigjátszotta a Gotterhaltét.

* **A honvédség és a nemzeti ünnep.** Szent István napján a törvényszigorúan intézkedik a munkaszünetről, hogy a nemzeti ünnepet senki ne szentségtelenítse meg. Annál nagyobb feltűnést és megbotránkozást keltett, hogy éppen a honvédség nem viseltetik kellő tisztelettel az első koronás király emléke és a törvény rendelkezései iránt. Sz. István napján, a nemzeti ünnep nagyobb tiszteletére szállították a honvédszázadok a városon keresztül a szénát és szalmát, délután pedig kisebb honvédszázadok vonultak a szállodabágyi határba, ásókkal, apró piros zászlókkal stb. felszerelve utász, illetve jelző gyakorlatokra. Azt hisszük, hogy erről a tisztikarnak, illetve parancsnoknak nincs tudomása, hanem valamelyik buzgó őrmester rendeletéből történt a nemzeti ünnep megszenteltetése.

* **Halálos végű baleset.** Tegnap reggel halálos végű baleset történt Barakony és Feketegyőrös községek közötti uton: Tarnóczy Antal barakonyi malomtulajdonos Barakony községből családjával együtt szekéren ment haza. Utközben hűvös volt az idő s a malomtulajdonos megállította a szekeret, hogy a felső-kabátját magára ölthesse. E közben balkezeiben tartott kécsővű vadászfegyvere leesett s úgy

ütődött a szekér saroglyájához, hogy a csőben mindkét töltés elsült. A golyók az álló Tarnóczy gyomrába furódtak. Tarnóczy eszméletlenül rogyott össze a szekérben. Hozzá tartozó Barakony községben azonnal orvosi kezelés alá bocsátották a megsérült családőt, azonban megmenteni lehetetlenség volt, mert eltekintve attól, hogy a golyók igen nemes szerveket sértettek meg, a szekér rázása következtében sok vért is vesztett, ami erejét teljesen kimerítette. A leggondosabb ápolás dacára is Tarnóczy tegnap délelőtt 11 órakor súlyos szenvedés után meghalt. Tarnóczy halála nagy részvétet keltett az egész környéken annál is inkább, mert nagy családot hagyott hátra.

* **Baleset a várad-velencei pályaudvaron.** Tegnap este a várad-velencei pályaudvaron könnyen végzetessé válható baleset történt. Kasza Ferenc Püspök fürdői vasuti őrnaponkint az utolsó vonattal egyik várad-velencei őrhöz szokott bejárni, ahol az időt szokták »agyonütni.« Tegnap este is úgy történt. Kasza a 11 órakor jövő vonatra felugrott s hogy ne kellessen a vasuti állomástól vissza gyalogolni barátja őrállomására, mely jóval előtte van amannak, azért a gyorsan haladó vonatról leugrott. Ezt az ugrást mindennap megismételte s nem fordított arra nagyobb gondot. A vonat azonban most gyorsabban haladt mint rendesen s oly szerencsétlenül ért le, hogy egyik lába a kerekek alá került. A szerencsétlen ember jobb lábát teljesen összezsuzta a kerek, s mégis ilyen súlyos sérülésével ő maga vánszorgott oda a pályatelvígyázóhoz, akinek bejelentette az esetet. A súlyosan sérült embert a biharmegyei közkórházba szállították, ahol azonnal ápolás alá vették. A gondatlan őrn állapota az orvosok véleménye szerint nem veszélyes.

* **Olcsó tűzifa a szegényeknek.** Az elmúlt télen Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága utasította a rendőrkapitányi hivatalt, hogy szerezzen be a munkások és más szegények részére 100 waggon tűzifát s azt önköltségi áron bocsátja a szegények rendelkezésére. A kezeléssel Kemény Ignác tb. rendőralkapitányt bízták meg, aki ügybuzgalommal és óriási fáradtsággal meg is felelt a megbízásnak. A rendőrkapitányi hivatal most terjesztette be az elszámolást. A La Roche és Darvas-cégtől összesen 110 waggon tűzifát szerezte be, amelyért a fakereskedő cégnek 9450 koronát, a vasutnak a szállításért 3940 koronát, összesen tehát 13390 koronát fizetett ki Kemény Ignác tb. alkapitány s ezt okmányokkal igazolta. Az elszámolás teljesen rendben van s így az egész akcióból a várost semmi kiadás nem terheli.

* **A közönség érdeke.** A huszvizsgálat és huszvágtatás tárgyában kiadott miniszteri rendelet értelmében a mészárosok és hentesek az árusításra szolgáló helyiségben a husárakat feltűnő és szembeötölő helyen naponta kifüggeszteni kötelesek. A helybeli mészárosok és hentesek most ily értelmű felhívást kapnak a rendőrségtől. — Ezt a közönségnek is figyelmébe ajánljuk, azzal, hogy követelje a husárak kifüggesztését, a hol vásárol.

* **Tífusz a cigányok között.** Nagyriadalom van a gálospetri cigányok között. A cigány kunyhók lakói között megbetegedett a kis 4 éves Délceg Teréz s az orvos tífuszt konstatast nála, amiért el is szállították Debrecenbe. Az orvos azonban nem elégedett meg ezzel, hanem végig vizsgálta az egész cigányokat és talált több tífuszs beteget. A betegség pedig a veszedelmesebb neméből való a tífusz-

nak, mert kütleges. A baj konstatálása után az orvos elrendelte, hogy Délczegék kunyhóját pedig égessek le s az egész cigánysort dezinficiálják. A megfertőzött cigánytelep a községi vágóhid közelében van, ahol a cigányok gyakrabban meg szoktak fordulni. A községi orvos ezért elrendelte, hogy a vágóhidat dezinficiálják.

* **Kihágások a munkaszünet ellen** Dacára a rendőrség által két ízben is közzétett figyelmeztetésnek, a Szent István napi munkaszünet ellen többen vétettek 19 feljelentés érkezett a rendőrséghez és pedig 5 pékiparos és 14 kereskedő ellen, ily értelmében. A feljelentett iparosokat és kereskedőket kihágási uton bünteti a hatóság.

* **Gazdátlan baromfiak.** Két ruca és egy liba, mint bitang jószágok gazdáikra várnak. Ha 3 nap alatt nem jön értük senki, -- dobra kerülnek.

* **Az italmérési üzletek forgalma.** Nagyváradi város területén levő italmérési üzletek előrelátható forgalmát feltüntetve az 1909. 1911. évekre szóló illetékkivetés alapjául szolgáló összeirású jegyzék az 1899. évi XXV. t. c. végrehajtása iránt a m. kir. Pénzügyminiszter ur által 64758 - 1899. sz. alatt kibocsátott rendelettel kiadott utasítás 17. §-a értelmében a városi székház közigazgatási kiadóhivatalában (I. emelet 24. sz. a.) a f. évi augusztus hó 21. napjától ugyanazon hó 29. napjáig bezárólag terjedő 8 napi közszemlére kitétetik. Miről az érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen forgalmi javaslatot feltüntetve összeirású jegyzéket a fentebb jelzett helyen és határidőben, a hivatalos órák alatt megtekinthetik s abban kitüntetett forgalmi adatokra nézve észrevételeiket a hivatalomnál írásban benyújthatják, Nagyváradi, 1908. augusztus hó 18-án. *Bordé Ferenc* h. polgármester.

* **A vác-rétsági rablás.** Szabadkáról jelentik nekünk: Tegnapelőtt délután megjelent Palánkán dr. Hirsch orvos előtt Seres Péter és arról panaszkodott, hogy napok óta heves láza van. Az orvos megvizsgálta és konstatálta, hogy Seres ballábán hatalmas lösebb van. Mint-hogy Seres ennek eredetéről nem tudott felvilágosítást adni, az orvos a szolgabíróra küldött, honnét egy csendőrt küldtek ki, akinek hosszas vallatás után Seres bevallotta, hogy részt vett a vác-rétsági rablómerényletben és ott kapta a sebet. Azután elmondotta, hogy augusztus 2-án a vác-rétsági országúton több társával megtámadta Grün Akos és Mozer vállalkozók kocsiját és a vállalkozókat leütve, tőlük 40.000 koronát elraboltak. A rablásnál neki az a szerep jutott, hogy ő ugrott a lovak elé. Dulakodás közben a kocsi rálőtt és ettől a sebtől volt láza. Seres még elmondotta azt is, hogy neki 10.000 korona jutott a rablott pénzből és ezt a pénzt az óbecsei határban ásta el. Seres nem dolgozott az ipolyvölgyi h. é. vasutnál, hanem palánkán, hol mint verekedő embert ismerik. Julius végén meglátogatta Serest Marovics Nákó régi cimborája, ki elmondta neki, hogy most kitűnő alkalom volna pénzt szerezni, menjen vele Rétságra, Seres el is ment és ott fűtött ki a tervet Orlics György, Orlics Mihály és Marovicscsal együtt. A merénylet elkövetése után a két Orlics és Marovics külföld felé menekült a rablott pénzzel Seres pedig Palánkára ment. Seresnek a márgenyedésbe menő sebet bekötötték és bilincsbe verve, Óbecsére szállították, hol megmutatta, hova rejtette a pénzt. A 10.000 koronát kevés hiánnyal megtalálták. Az elfogott rablót lefényképezték és a fényképet felküldték a pestvidéki ügyészségre.

* **Ellopott fényképező gép.** Makkay József papnöveldei aligazgató panaszt emelt, hogy a Pray György-u. 2. sz. a. levő lakásából egy 500 korona értékű fényképező kamaráját valaki ellopta. Az eltűnt készülék 18-24-es Heyde-féle kamara volt, Steinheil-féle arthostigmát lencsével. A nyomozás folyamatban van.

* **Veszedelemes udvarlók.** Tegnap reggel beállított a Rákóczi-ut 7. sz. alatt szolgáló Pap Katalin cselédhez Pápai Sándor kőművesegéd harmadmagával, miután a hivatalos vendégek nagyon is neveletlenül viselkedtek, a házbellek rendőrt küldtek. A vendégek erre eltávoztak, ámde Pápai Sándor hamarosan visszatért, bevitt egy ablakot és futásnak eredvén, a Tisza Kálmán-térnek vette útját. Nem jutott mégsem messzire, mert a rendőr-őrszem utána eredt s a Körös-parton elfogta Pápai. Zár alá került.

* **Az Uránia Mária Pócsan.** A nagyváradi Uránia mozgófénykép színház szenzációs képei még most is amikor tudvalevőleg holt-szezon uralkodik általános sikereket arat. A sikerek nemcsak Nagyváradra, de az ország más helyeire is szólnak. Ugyanis legutóbb körutat tettek a képekkel s ez alkalommal bemutatták azokat Arad, Szeged, Békéscsaba, Vajdahunyad, Belényes helyeken. Legújabb sikereit az Uránia Mária Pócsan aratja, ahova a hétfőn kezdődő bucsukra meghívták a tulajdonosokat. A bucsun a Jézusélete című képet fogják csupán bemutatni. Amíg az Uránia idegen helyeken aratja babérjait idehaza szintén igen szép sikerei vannak. Különösen a jelenlegi műsor kelt általános elismerést. Jelenleg műsoron van »Stuart Mária« történelmi tényeket megörökítő gyönyörű kép, mely izgató jeleneitől eltekintve általános meghatottságot keltett a nézők sorai között. A kép még csak pár napig lesz műsoron, ép azért ajánljuk a közönség figyelmébe.

* **A posta Biharfüreden.** A nagyváradi posta-távírdigazgatóság közhírré teszi, hogy a biharfüredi posta hivatal működésé augusztus 31-ével bezárólag megszűnteti és Biharfüred telepet újra a budurászi posta-távbeszélő hivatal kézbesítési kerületébe osztja be.

* **Hurokra került zsebtolvaj.** Az Európa szállóban nem régiben a helybeli festők műkedveió előadást tartottak. Ez alkalommal Tolnay Gyula rovott multu festő segéd a nagy tolongásban elemelte Udvari Árpád festő iparos nadrágát. Tegnap előtt kézrekerült a tolvaj, akit egy szemtanu átadott a Szt. László-téri rendőrnek. Ez be is kísérte Tolnait, de csak a városhéza kapualjáig, mert itt Tolnai futásnak eredt és kitűnő verseny formában csakhamar kiért a városból az őssi-i major mögött levő tengeribe elbujt. Itt azután háromnegyed óráig rejtőzködött, lassan előjött úgy 3 óratájban éppen az arra portyázó 2 csendőrnek a karjai közé siett. A csendőrök bekísérték a gyanus alakot a rendőrségre, hol Tolnai zár alá került.

* **Lövés játékból.** Tegnap délután két óra tájban a Rhédey-kertben Szilágyi József esztergályos-tanonc Viski József nevű pajtásának egy 9 mm. forgópisztolyal a szájába lött. A fegyver Szilágyi kezében véletlenül sült el. A forgópisztolyt ugyanis Korláth Antal esztergályos-tanonc adta át néhány percre Szilágyinak, azért, hogy ez vigyázzon rá. Viski, kinek sérülése nem súlyos, a kórházba került, Szilágyi lezaratott.

* **Találtak két lakatkulcsot, egy zálogjegyet, egy eszernyőt, egy női aranyórát, egy szalmakalapot augusztus 16-án a Nagypiac-téren.** Igazolt tulajdonosai átvehetik a rendőrségen I. e. 7. sz. szobában.

* **Névváltoztatás.** Morutz Gyula nagyváradi illetőségű lakos vezetéknévét »Mócsi«-ra változtatta.

* **A Pannonia-kávéházban** ma este Kóczé Antal teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

x **Náci bácsi mozija.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgófényképgyárral összeköttetésbe lépni. És így azon helyzetben vagyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztatom. Kedvező időben az árnyas kert helyiségben kedvező időben a nagyteremben fogok tartani minden nap az előadások. A n. é. közönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok, kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új, az új műsor a következő: Korea. Szerencsétlen idyll. Farmer lánya. Friss levegőt minden áron. Uraság cselédje. Indus bosszuja.

* **Erdős és Grünfeld cég** Nagyváradi Bémer-tér Poyvár palota. Női ruha készítése, vászon és kelengye fehérneműek a legújtanosabb árakban

x **Az intelligencia találkozó helye** az Európa szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgófénykép-előadásokat rendeznek Pócsi Laci teljes zenekara közreműködésével.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

VÁVIRATOK.

Visszautasított császári meghívás.

London, augusztus 21. A Daily Mail jelenti Newyorkból: Roosevelt elnök Vilmos császártól és az olasz királytól meghívást kapott a jövő évben tartandó vadászatokra, az elnök azonban a meghívást nem fogadta el, mert érezte, hogy nem fogadhatja el a meghívást anélkül, hogy a közügyelmeit tulsagosan magasra ne irányítaná.

Csendélet Fiumében.

Fiume, augusztus 21. Hat horvát munkás az éjjel a Piazza Zychitől a Corsia Deak felé haladva horvát nótákat énekelt, de a rendőrség közbelépésére elhallgattak és a vasutállomás mellett levő egyik osztériába mentek, hol tovább folytatták az éneklést.

A járőrelek a horvát tüntetésre figyelmessé lettek és a rendőrszem ennek következtében a központtól segítséget kért. Éközben az éneklő horvátok botokkal felfegyverkezve kijöttek az osztériából és megtámadták az ott álló mintegy 30 olaszt, kik a támadás ellen kövekkel védekeztek. A horvátok egy olaszt botokkal súlyosan összeverték és a rendőr kénytelen volt löni. A közben megérkező rendőrcsapat a verekedőket szétválasztotta és két horvátot letartóztatott, a többi azonban megszökött. A rendőrök a horvátokat állandó horvátellenes tüntetések között a rendőrségre kísérték, de ott a jegyzőkönyv felvétele után szabadon bocsátották őket.

Franco diktátor visszavonul.

Budapest, aug. 21. Ellentétben a másképp hangzó hírekkel, megbízható ol-

dalról biztosítanak, hogy Franco volt miniszterelnök megmarad abbéli elhatározásánál, hogy végleg visszavonul a politikai pályától.

Mózer Antal megszökött.

Budapest, aug. 21. Mózer Antal a vácrétsági rablómerénylet áldozata tegnap megszökött Magyarországból. Ugyanis Mózer betegsége alatt a reá bizott pénztárt rovincsolták és ekkor kiderült, hogy azt hűtlenül kezelte. Az elsikkasztott pénz összegét nem hozták nyilvánosságra. A vállalat igazgatósága nem tett a sikkasztó ellen feljelentést, hanem elbocsátotta állásából. Mózerrel azonban más terhelő dolgok is napfényre kerültek. Kitudódott ugyanis, hogy a pénztáros Budapesten hat leánynyal van jelenleg jegyben s már Németországban több éves ember. Mózernek különben igen viharos multja van. A pénztáros valószínűleg Németországba menekült.

IRODALOM.

Hajnal. Szokott jeles tartalommal kopogtat be, amerikai magyar véreinkhez a »Hajnal« 23. száma. Dénes Ferenc plébános folytatja régies zamatu magyar nyelven megírt legendás históriáját, a többi, hasonlóan érdekes cikket Csernitzky István, dr Helvey Lajos, Homicskó Jenő, Szabó Gyula és Messerschmidt Géza írták. A kis lap növekedésének és gyors elterjedésének van két, kétségtelen fokmérője: egyik a laphoz egyre érkező elismerő és buzdító levelek nagy száma, másik pedig, ami gyakorlati szempontból nem megvetendő: a hirdetések számának gyarapodása.

Igazságszolgáltatás.

Királysértő földmives.

Egy katonaviselt ember, aki 28 hónapig csendőr is volt — *Wander Márton Simánd* aradmegyei községi lakos, királysértés vétségével vádolva állott tegnap a nagyváradi királyi büntető törvényszék előtt.

A vád szerint az ottani földmunkások valami gyűlés után a szövetségi korcsmában ittak és közben tárgyalták a gyűlés esélyeit. A szesz hatása alatt azután *Wander Márton* őfelségét a királyt oly szavakban szidalmazta melyeket kinyomatni egyáltalán nem lehet.

A vádlott nem emlékszik semmire de nem tartja lehetetlennek, hogy a vádbeli cselekményt elkövette. Tagadása hiába való is lett volna mert 14 tanu vallott ellene.

A királyi törvényszék a btk. 140. § a alapján egy havi fogházra ítélte a jeles férfit s miután az ítélet azonnal jogerőre emelkedett, büntetését meg is kezdte.

Akik vasuti talpfát lopnak.

A télen, mind sürűbben hangzott fel a panasza, hogy lopkodják a vasuti talpfákat. A tettesek hosszú időn ismeretlenek maradtak, míg végre a Biharpuspöki csendőrőrsnek sikerült letűlelni a tolvajokat.

Ugyanis egy decemberi sötét éjszakán a Biharpuspöki vasuti vonal mentén cirkáló csendőrjárőr észrevette, hogy az előttük elhaladó tehervonatról a fékező 6 drb talpfát dob le. A

vonat elhaladt s a utána megjelent ott kocsi-val Imre Bálint Biharpuspöki lakos, felszedte a talpfákat és házához vitte. Alig hogy hazaért, a csendőrőrség lefoglalta a lopott talpfákat, a tettest pedig vallatóra fogta. Kitűnt akkor, hogy hozzá teljesen méltó veje Kovács Bálint, aki ideiglenes fékező minőségben volt a vasutnál alkalmazva hajigálta le a vonatról a fát.

A nagyváradi kir. törvényszék tegnap tárgyalta ezt az ügyet és 8-8 napi fogházzal honorálta a balul kiűtött lopást.

Vidéki erkölcsök. Két fiatal, egészségtől duzzadó leány *Turcsányi Ilona* és *Polgár Eszti* lopással vádolva állottak ma a nagyváradi kir. törvényszék előtt. A vádlottak padján ült orgazdasággal terhelve *Turcsányi Samuné* is, ki 3 hónapos gyermekével karján jelent meg. *Turcsányi Ilona* és *Polgár Eszti* a komádi-i kendergyárból — ahova dolgozni jártak — mindent elloptak, amihez hozzátértek. Így kender, továbbá a gépmester lakásából sonkát, oldalast, kolbászt; nem riadtak vissza attól sem, hogy egy üzletből, ahová bevásárolni jártak, szappant lopjanak. A lopott holmit azután *Turcsányi Samuné* lakására vitték, ahol vigan lakmároztak, míg rajtuk nem ütöttek. A triumvirátus tagjait egyenként 1-1 havi fogházra ítélte tegnap el *Millye Gyula* tanácsa.

NYILTTÉR.

NÉMET NYELVBEN
elméletileg és gyakorlatilag
teljes kiképzés nyerhető.

Cim: a kiadóhivatalban.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

S ha a »noblesse oblige« szép elvét valamely adósa szem előtt még sem tartotta, ismét meg volt az az előnye, hogy a fél város sajnálkozott a megkárosodott, könnyen hívó, becsületes hitelezőn, ki áldozatul esett jó szívének és vigyázatlanságának.

Voltak Goldsteinnak még mellékes üzleti keresetei is, melyekről a világ mitsem tudott; ezek gyakran értelmetleneknek, bárgyuknak tekinthetők s mégis ezek hajtottak aránylag legtöbb hasznot.

Legörömeztobb kölcsönzött ugyanis zsebmetszőknek. Azt hiszitek hypotékára? Vagy jótállás mellett? Isten mentsen! Ő a szakállukra adott.

S hogy gyakorlati eredetiségével tönkre nem jutott, bizonyította zsufoolt tárcája.

Épen heverő pénze számításával vala elfoglalva, midőn kopogtattak s Dávid lépe be.

— Hoztál egy kis sápot?

— Nem, — felelt Dávid szárazon, — hanem egy »egészséges« embert akarok figyelmebe ajánlani doktor ur!

— Hogy vérmes egészségéből kikuráljam, nemde? Hogy hívják az illetőt?

— Bogyá Andor.
— Ah! a fiatal rendőr, tudom fizetési ive tisztán áll. Egy fillér adóssága sincs!
— Ezt gyanítottam, mindazonát...
— Azt akarod, hogy eladósítsam. De hát megvizsgáld e fogát. Innyét? Tudod-e, hogy van-e rendkívüli étvágya? hogy szereti-e a bort? a zenét, vagy a leányokat, hogy van bár minő szenvedélye! — Semmit sem tudsz, nemde — csak azt tudod, hogy szükséged lesz reá!

Dávid szólani akart.

— Eredj haza s bizd rám a többit, — mond a doktor, — megkísértem s ha fázódásomnak sikere lesz, tudósítani foglak.

Dávid eltávozott s a doktor nyomban elvette pörge kalapját, nádpálcáját s a majorok közé sétált, hol Andorral találkozhatni remélt, miután sajtószerelem már ő is értesült, hogy Bogyá Andor rendőrnek szerda naptól kezdve a majorok közt lesz őrszemléje.

A majorok közt sétálni élvezetes, főleg ha az ember jövőre jó peccenyére számít s Goldstein arra számíta.

A mennyi tehenész csak volt a külvárosban, mind ismerte Goldsteint s egytől-egyig bácsinak szólítá a jó embert. Az utcasarkon Bogyával találkozott.

— Mit látok! — kiált föl a doktor meglepetést szinelve, ön itt?! Na, csakhogy találkozunk! most már nem félek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 22.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonátőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 22.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. aug. 22.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arony	—	—	23.51
20 frankos (Napoleon)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Arad.

23566—1908. II. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános írásbeli egységáras versenyárgyalást hirdet:

A Petrozsény állomás mellett létesítendő petrozsényi tároló és rakodó vágányhálózat részére összesen mintegy 82600 köbméter teljesítendő földmunka és 6500 köbméter sziklarepszítés végrehajtására.

A pályázati feltételek, a szerződés-tervezete, az ajánlati minta és az ajánlati költségcsatolás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége pályafenntartási osztályában (II. osztály) és Petrozsényben a petrozsényi osztálymérnökség irodájában kettő korona lefizetése mellett, a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig bármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő összeg előzetes megküldése után királyi postán is megkaphatók. Az építmenny tervai a pályafenntartási osztálynál és a petrozsényi osztálymérnökségnél megtekinthetők. — Ugyancsak az említett hivatalnál megtekinthetők: a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltétfüzet általános határozatai és a feltétfüzetek részletes határozatai is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerzethetők.

Ajánlat csak az összes föld és sziklamunka végrehajtására tehető.

A talaj minőségéről ajánlattevő a helyszínen az eszközölt bányafeltérés és próbagödrök megtekintése által meggyőződést szerezhet és ily kutatást maga is végezhet. Azért, hogy a talaj minősége a hivatalosan megállapított minőségnek ott is megfelel-e, hol hivatalos részről furás nem történt, szavatosság a vállalkozóval szemben nem vállalható.

Az ajánlatot 1 koronás magyar okmánybéllyel az ajánlat mellékleteit, ugymint pályázati feltételek, szerződés tervezet és költségcsatolást pedig ivenként 30 filléres magyar okmány bélyeggel ellátva, lepecsételt borítékban a következő felirattal:

„Ajánlat a 23566—908. sz. versenyárgyalási hirdetés alapján a magyar királyi államvasutak petrozsényi tároló és rakodó vágányhálózatára részére végrehajtandó föld- és sziklamunkára» kell benyújtani vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1908. évi szeptember hó 1-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános osztályának (I. oszt.) főnökéhez.

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő leteltével a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 15 napban állapíttatik meg.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon vagyis 1908. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig a pályázóknak 8000 azaz nyolcezer korona bánatpénzt kell a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtő pénztáránál, hivatkozással a hirdetés versenyárgyalás számára, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni, mely bánatpénz esetleg posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár chequeforgalmában bent vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár útján is letehetik.

Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó, hanem igazolásul csak a bánatpénz feladását bizonyító postai feladó-vevény vagy esetleg a letéti jegy közjegyzőileg hitelesített másolata melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem irt, javított, vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1908. augusztus hó.

Az üzletvezetőség.**Wallerstein
Fülöp Fiai cég**

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

**a bekövetkezett
:: holt idényre ::**

**a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.**

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.

„Közgazdasági Koronás Takarékok és Hitel szövetkezet» címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Nagyvárad, 1908. augusztus 18-án.

Közgazdasági Bank R.-T.

Vendéglő áthelyezés!!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Kurlender házban **14 évig fennálló** **בשר** vendéglőmet Zöldfa-utca 10 sz. (Dr. Várnai-ház ifj. Weisz Bernát mellé) :: :: ::

HELYEZTEM ÁT.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve

tisztelettel

GRÓSZ A.

vendéglős.

M. kir. áll. vasutak Budapest balparti üzletvezetőség

26482—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon az 1909. évben, esetleg a következő 1910. és 1911. években is szükség-lendő különféle pályafenntartási keményfák szállítástát biztosítani ohajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A megközelítő szükséglet a következő:
Tölgyfa deszka — — — — — 44 m³.
Faragott tölgyfa 4 méter hosszúig — 312 >
                  > 4 m. hosszútól 7 m.-ig 389 >
Kerítési oszlop tölgyfából gömbölyű 2560 db.
                  > faragott — 1750 >
Tölgyfa palló — — — — — 190 m³.

Az ajánlatok f. évi szeptember hó 10 én déli 12 óráig üzletvezetőségünk I. általános osztályánál (Teréz-körut 62. sz., I. emelet, ajtó 5) adandók át, a bánatpénz ugyanott a gyűjtő-pénztárnál f. évi szeptember hó 9-én déli 12 óráig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nem különben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett méretjegyzék és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthetők, üzletvezetőségünk általános osztályában (Teréz körut 62. sz., II. emelet, 4. ajtó) pedig megszerzethetők.
Budapest, 1908. évi augusztus hóban.

Az üzletvezetőség.

STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerőberendezett réz és harang-öntője, épület, díszbádógos és vízvezeték felszerelő.

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, gépfelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bárminemű csen-

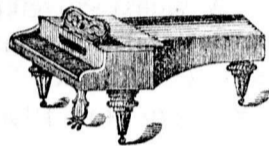
gők, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-vezetékekhez szükségesítő sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszbádógos munkákat, vízvezetési berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műgytemen által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékemmel felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat. Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközölök.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős sejtát te mesé, kitűnő boraival, finom Dreher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktárban nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugyan szintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Ingyenes munkaközvetítés.

Iparostanulók elhelyezése.

Felhívjuk a t. szülők és a t. iparosmesterek figyelmét ama körülményre, hogy ingyenes tanoncközvetítő irodát állítottunk fel. Ennek célja az ipari pályára készülő tanulókat állandó felügyeletünk és ellenőrzésünk alatt jóvaló, gondos és szakavatott iparosmestereknél elhelyezni.

A hivatalos órák alatt naponta d. e. 11—12-ig és d. u. 4—6-ig csakis személyes jelentkezéseket fogad el.

Az Inas-Olthon és az iparokt. bizottság megbízásából:

Szüts Izsó

840 1—0

ipariskolai igazgató.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

**fehérnemű varrodát,
himző és előnyomdát**

melyben mindenféle fehérneműt legjobb kivitelben és legutányosabban készítünk. Megrendelések teljes mennyasszonyi kelenyőkre elfogadtnak. Állandó raktár a legújabb kész és kezdett kézi munkából. Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

HIRDETMÉNY

**Orosz—adriai személyiforgalom
Granica—Budapest—Fiumén át.**

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a fent megjelölt közvetlen forgalomban érvényes díjszabáshoz f. évi október hó 1-ével a II. sz. Pótlék lép életbe, mely csekély mértékben felemelt menet-árakat és a díjszabási határozmányi módosítását tartalmazza.

A pótlék példányai nevezett vasutagazgatóság díjszabáslárusító osztályában (VI. Csengery-utca 33 sz. II. emelet) 50 fillérért kaphatók.

*Magyar királyi államvasutak
igazgatósága.*

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor. 60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fénypépsz-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat meglekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.